

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Språkutveckling för nyanlända elever med hjälp av digitala verktyg

Joanna Grimberg

Självständigt arbete L3XA1A

Handledare: Charlotte Nilsson

Examinator: Florenda Gallos Cronberg

Rapportnummer: VT17-2930-023-L3XA1A

Sammanfattning

Titel: Språkutveckling för nyanlända elever med hjälp av digitala verktyg

English title: Language-development with the support of digital tools for newly arrived pupils.

Författare: Joanna Grimberg

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15 hp)

Handledare: Charlotte Nilsson

Examinator: Florenda Gallos Cronberg

Rapportnummer: VT17-2930-023-L3XA1A

Nyckelord: Digitala verktyg, IKT, resurs, nyanlända elever, språkutveckling, flerspråkighet, mångkulturell

Syftet med denna studie är att få en inblick i hur arbetet kan ske i skolan för att främja nyanlända elevers språkutveckling med hjälp av digitala verktyg. Studiens frågeställningar lyder därmed: *På vilket sätt kan digitala verktyg användas i språkundervisningen med nyanlända elever och i vilket syfte? Hur kan undervisningen med digitala verktyg organiseras för att ge möjlighet till socialt samspel och lärande? Vad kan det finnas för utmaningar med att arbeta språkutvecklande med hjälp av digitala verktyg?* Detta examensarbete är en kvalitativ studie där fyra personer har intervjuats som arbetar på två mångkulturella skolor. I studien jämförs dessa personers tankar och synsätt och utifrån det har likheter och skillnader i det språkutvecklande arbetet med hjälp av digitala verktyg diskuterats. Studien utgår ifrån vad tidigare forskning har kommit fram till, men även vad övrig litteratur och styrdokument säger om det aktuella forskningsområdet, som sedan har kopplats till den insamlade empirin. Studiens teoretiska utgångspunkt är det sociokulturella perspektivet på lärande. Mycket av den forskning och empiri som samlats in tyder på att språkutveckling med digitala verktyg och socialt samspel går hand i hand.

Studiens resultat visar att digitala verktyg spelar en stor roll i det språkliga lärandet hos nyanlända elever och används flitigt i undervisningen. Syftet med att använda digitala verktyg i undervisningen har främst visat sig vara att utveckla elevernas språkliga förmåga genom att utveckla motivation, engagemang och lust att lära. Språkundervisningen med digitala verktyg är organiserad utifrån lektionens syfte, samt utifrån att skapa socialt samspel kring nyanlända elevers lärande. En utmaning i den digitaliserade språkundervisningen är att tekniken är oförutsägbar. En ytterligare utmaning blir även att inte låta digitala verktyg ta över undervisningen, utan snarare låta dem fungera som ett komplement för att främja och utveckla nyanlända elevers språkliga lärande.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
2. Bakgrund	2
2.1 Nyanlända elever och viktiga aspekter kring deras utbildning	2
2.2 Digitala verktyg som pedagogisk resurs	3
2.3 Språkutvecklande arbete med digitala verktyg	4
2.3.1 Multimodalitet	4
2.3.2 De digitala verktygens möjligheter	5
2.3.3 Individanpassning	6
2.4 Organisering och samspel via digitala verktyg	6
2.5 Utmaningar i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg	7
3. Teoretisk utgångspunkt	8
3.1 Sociokulturella perspektivet	8
3.2 Centrala begrepp	9
4. Metod	9
4.1 Val av metod	9
4.2 Urval	10
4.3 Genomförande och bearbetning	11
4.4 Etiska överväganden	11
4.5 Reliabilitet och validitet	10
5. Resultat	12
5.1 Teknik och språkutveckling	12
5.1.1 Digitala verktyg i klassrummet	12
5.1.2 Språkutvecklande arbete med digitala verktyg som resurs	13
5.1.3 Framgångsfaktorer i språkundervisningen	13
5.1.4 Utbildning i användning av digitala verktyg	14
5.2 Organisering och socialt samspel	14
5.3 Utmaningar	15
6. Diskussion	17
6.1 Metodanalys	17
6.2 Teknik och språkutveckling	17
6.3 Organisering och socialt samspel	18
6.4 Utmaningar	19
7. Slutsatser	21
7.1 Förslag till vidare forskning	21
Referenslista	22
Bilaga	24

1. Inledning

Integreringen av nyanlända elever i skolsystem runt om i Europa är ett aktivt forskningsfält (Popov och Sturesson, 2015, s. 2). Sverige är ett av de länder som tar emot flest nyanlända i Europa. Därför består Sverige av människor med många olika etniciteter (Lahdenperä och Sundgren, 2016, s. 7). Antalet nyanlända per år har ökat med tio gånger, från fyrahundra personer år 2004-2005 till fyratusen personer år 2013 (Popov och Sturesson, 2015, s. 2). Sedan dess har antalet nyanlända fortsatt öka och under de senaste fem åren har siffran stigit till sammanlagt över en halv miljon. Detta innebär att allt fler lärare möter en språklig mångfald bland sina elever. Därför behöver de kunskap om hur nyanlända elever ska ges de bästa förutsättningarna att nå skolans mål. Det behövs även kunskap och medvetenhet om hur skolan kan ta tillvara på elevers olikheter på bästa sätt (Lahdenperä och Sundgren, 2016, s. 8). Specifik språkundervisning måste därmed designas så att de som arbetar inom skolan kan inkludera nyanlända elever i det svenska samhället (Popov och Sturesson, 2015, s. 2).

Något som också ständigt utvecklas är det digitala samhället som vi lever i. Genom att digitala verktyg alltid finns runt omkring oss i vår vardag så behöver även skolan ha tillgång till dessa verktyg. Detta beror på att kunskap om modern teknik och förmågan att använda sig av denna är självklar och nödvändig i vårt moderna samhälle. I sin tur innebär detta att personal på skolor runt om i Sverige behöver få rätt kunskaper om hur dessa verktyg kan användas som pedagogiska hjälpmedel i syfte att ge elever möjlighet att utveckla sin kreativitet, nyfikenhet, problemlösnings- och initiativförmåga (Skolverket, u.å., s. 6).

Enligt Mc Ewan och Dubé (2015, s. 10f) har samhällets ständigt utvecklande teknologi länge sagts kunna förbättra inlärningsprocessen hos elever. De menar även att skolan behöver kunna spegla samhällets utveckling så att alla elever ges möjlighet att ta till sig de kunskaper de behöver. Denna uppsats kommer således studera hur arbetet med digitala verktyg ser ut i skolans värld för att främja nyanlända elevers språkutveckling. Studien kommer att fokusera på nyanlända elevers lärande i årskurserna F-3 eftersom att det är dessa åldrar jag kommer arbeta med i min framtida yrkeskarriär. Jag har även valt att utgå ifrån ett lärarperspektiv i min kvalitativa studie där jag intervjuat både lärare och en rektor för att samla in empiri.

Men det är inte enbart det faktum att det ständigt sker en utveckling i den digitala världen och att antalet nyanlända som kommer till Sverige ökar, som har påverkat valet av forskningsområde i denna kvalitativa studie. Framförallt har ämnet valts utifrån att nyanlända elevers språkutveckling är något jag verkligen brinner för. Jag är även mycket intresserad av hur man integrerar digitala verktyg i undervisningen och hur dessa hjälpmedel ger möjlighet till språkligt lärande. Inspirationen till mitt examensarbete har jag främst fått från min verksamhetsförlagda utbildning. Där har jag fått möjlighet att praktisera på två mångkulturella skolor under mina fyra år på grundlärarutbildningen. Detta har gjort att jag idag ser kulturell mångfald som en resurs i undervisningen där elever med olika kulturer får chansen att mötas. Jag anser det vara viktigt och värdefullt att man tillsammans i den mångkulturella skolan kan skapa förståelse för kulturella skillnader och se det som något berikande.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med min studie är att ta reda på och få förståelse för hur arbetet kan ske i skolan för att främja nyanlända elevers språkutveckling med hjälp av digitala verktyg. Genom intervjuer från två exempelskolor ges en inblick i hur dessa lärare arbetar med digitala verktyg som resurs i undervisningen, samt vad en rektor anser om digitala verktyg och dess användning på

skolan. Syftet är även att ta del av samtligas syn på det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg, såsom vad de ser för framgångsfaktorer, hur de väljer att organisera undervisningen samt vilka utmaningar de stött på under arbetet.

Frågeställningarna i denna uppsats lyder därmed:

- På vilket sätt, och i vilket syfte, kan digitala verktyg användas i språkundervisningen med nyanlända elever?
- Hur kan undervisningen med digitala verktyg organiseras för att ge möjlighet till språkligt lärande och socialt samspel?
- Vad kan det finnas för utmaningar med att arbeta språkutvecklande med hjälp av digitala verktyg?

2. Bakgrund

Bakgrunden till denna studie kommer att baseras på tidigare forskning kring det valda ämnet samt styrdokument, såsom skollagen (2010:800) och Lgr 11 (Skolverket, 2016). Den kommer även att baseras på litteratur som berör det aktuella forskningsområdet. Den litteratur som denna uppsats består av har tagit upp viktiga aspekter kring nyanlända elevers lärande och deras språkutveckling, men även olika sätt att integrera digitala verktyg i det språkutvecklande arbetet. Utifrån skollagens krav på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § Skollagen, 2010:800) har jag även baserat min studie på litteratur där lärare har specialiserat sig inom just språkundervisning för nyanlända elever med hjälp av digitala verktyg. Detta gör att bakgrunden även kommer att innehålla beprövad erfarenhet av att arbeta språkutvecklande med digitala verktyg som pedagogisk resurs.

2.1 Nyanlända elever och viktiga aspekter kring deras utbildning

Skolverkets definition av en nyanländ elev, är en elev som tidigare har bott utomlands men som numera bor i landet, vilket denna studie utgår ifrån. Eleven anses vara nyanländ i upp till fyra år (Skolverket, 2016a, s. 8). Dessa elever vistas i Sverige på olika villkor och under olika förhållanden. Vissa elever kan vara asylsökande eller komma ifrån familjer som är papperslösa, medan andra elever kan vara svenska medborgare som exempelvis bott utomlands och aldrig tidigare gått i svensk skola. Nyanlända elever är en heterogen grupp och deras skolbakgrund ser även olika ut, men något som de flesta nyanlända elever har gemensamt är det faktum att de har brutit upp från tidigare sammanhang där de levt och att de oftast har annat modersmål än svenska (Skolverket, 2016a, s. 11).

Nyanlända elever omfattas av samma bestämmelser som andra elever på skolan vad gäller exempelvis skolans kompensatoriska uppdrag, vilket innebär att ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov (1 kap. 4 § skollagen, 2010:800). Dock finns bestämmelser som ska stärka just nyanlända elevers möjlighet till utveckling i strävan till att nå utbildningens mål. Dessa bestämmelser omfattar exempelvis åtgärder för nyanlända elever, såsom förberedelseklass och prioriterad timplan (Skolverket, 2016a, s. 13). Med förberedelseklass menas en undervisningsform som kan ge nyanlända elever kunskaper för att så snart som möjligt kunna delta i den ordinarie undervisningen. Dock måste eleven vara inskriven i en ordinarie klass, medan eleven undervisas, helt eller delvis, i förberedelseklassen (Persson, 2016, s. 13ff). Ojala (2016, s. 17f) beskriver förberedelseklassen som en grupp där nyanlända elever i grundskolan blir introducerade till det svenska språket och den svenska kulturen, samt där de får grundläggande undervisning i svenska. I en förberedelseklass erbjuds eleven således en trygg start i den svenska skolan där undervisningen sker i smågrupper där andra

elever befinner sig i samma situation, nämligen att lära sig ett nytt språk. Hon tillägger även att förberedelseklassen ofta är ett lyft för den nyanlända eleven ur ett språkligt perspektiv (Ojala, 2016, s. 17f). En prioriterad timplan innebär att nyanlända elever i grundskolan kan ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk om behovet finns (Persson, 2016, s. 13ff).

2.2 Digitala verktyg som pedagogisk resurs

Lärares förhållningssätt, kunskap och sätt att arbeta ligger enligt Basaran (2016, s. 10) till grund för hur eleverna lyckas i skolan. Basaran beskriver i boken *"Nyanlända elever i mitt klassrum; Språkutveckling med digitala resurser"* hur lärare kan, med språkutveckling i fokus och med utgångspunkt i styrdokumentet, använda digitala verktyg i språkundervisningen med nyanlända elever. Hon lyfter fram den stora utmaningen för lärare att förbättra utbildningen och göra den mer effektiv och likvärdig. Hon menar att se det som självklart att undervisning alltid bidrar till lärande, ger en alltför enkel bild av uppdraget skolan har. Därför betonar Basaran (2016, s. 10) vikten av att erbjuda elever språkundervisning på ett nytänkande och kreativt sätt genom att integrera digitala verktyg som pedagogiska resurser. Med digitala verktyg menas hjälpmedel som är digitala och som kan användas som resurs i undervisningen för att främja elevers lärande. Dessa kan vara exempelvis surfplattor (Ipad), datorer, smartboards och andra digitala verktyg som används i undervisningssyfte (Basaran, 2016, s. 11). *"Teachers' Use of ICTs in Public Language Education"* (Izquierdo et al., 2017, s. 34) är en vetenskaplig artikel som beskriver hur utvecklingen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) har skapat nya möjligheter för lärande och undervisning. Här berättar författarna hur digitala verktyg kan användas i samband med andraspråksinläring genom att låta eleverna få möjlighet utveckla sin förståelse och förmåga att uttrycka sig på det nya språket. Genom granskning av 117 tidigare genomförda studier som undersökt effekter av att integrera digitala verktyg i undervisningen, menar de även att dessa studier är ett bevis på att andraspråksinläring kan både stödjas och utvecklas genom unga elevers användning av digitala verktyg i språkundervisningen. Författarna har även kommit fram till att digitala verktyg kan ses som kompensatoriska resurser för de elever som behöver särskilt stöd i undervisningen, men även som resurser som är tillgängliga för alla elever.

I *"The impact of ICT in schools – a landscape review"* sammanfattar Condie et al. (2007, s. 3) ett antal studier som tar upp användning av digitala verktyg i skolan. Denna rapport fokuserar i första hand på infrastrukturen för att stödja användning av IKT i skolan. Den beskriver även hur IKT inverkar på lärande och undervisning, samt i vilken utsträckning IKT stödjer kommunikation mellan elever, både inom skolan och i det bredare samhället. I rapporten framhävs en mängd fördelar med att integrera digitala verktyg i undervisning för elever i de yngre åldrarna. Här konstateras även att IKT stödjer yngre elevers språkutveckling i allmänhet. Fördelarna med att använda IKT som pedagogisk resurs i skolan är exempelvis att dessa digitala verktyg bidrar till ökat samarbete, större engagemang, ökad koncentration och språklig förståelse. Däremot menar Basaran (2016, s. 31) att det som avgör hur dessa verktyg bör användas är elevernas förutsättningar och behov. Hon menar även att möjligheterna som dessa resurser erbjuder kan tillsammans med lärarens didaktiska kompetens, integreras i undervisningen och användas på en mängd olika sätt beroende på uppdragets syfte.

I takt med att användandet av IKT ökar i skolan och att skolans personal får mer kunskap om hur dessa verktyg kan användas i undervisningssyfte, blir digitala verktyg alltmer inbäddade i skolans vardagspraxis. I skolan finns tillgång till mängder av tekniska hjälpmedel som kan stödja elevers lärande och utveckling. Att använda IKT på ett effektivt sätt i skolan handlar inte bara om en förändring i tillgångar, utan även om förändring i praxis och kultur (Condie et

al., 2007, s. 8). Idag, tio år efter att denna studie gjordes, är ett av läroplanens övergripande mål att elever som gått ut grundskolan ska kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande (Skolverket, 2011, s. 14).

2.3 Språkutvecklande arbete med digitala verktyg

Under denna rubrik beskrivs hur digitala verktyg kan användas i språkundervisningen med nyanlända elever och i vilket syfte. Avsnittet är uppdelat i kategorierna *multimodalitet*, *de digitala verktygens möjligheter* och *individ Anpassning*. Dessa kategorier har valts ut utifrån att de utgör viktiga påverkansfaktorer för språkutvecklande arbete med digitala verktyg.

2.3.1 Multimodalitet

Multimodalitet handlar om att olika uttrycksformer samspelar och skapar en helhet tillsammans, vilket ger nyanlända elever möjlighet att ta till sig samma innehåll på olika sätt. Dessa uttrycksformer kan exempelvis vara foton, text, videoklipp, musik, ljud med mera. De kan användas och kombineras på olika sätt för att hjälpa till att kommunicera ett budskap. Genom att använda sig av olika multimodala resurser i språkundervisningen med digitala verktyg får de nyanlända eleverna möjlighet att utveckla sitt andraspråk genom att lyssna, titta på filmer samt tolka och analysera bilder (Basaran, 2016, s. 32f). Vetenskapsrådet (2014, s. 28) beskriver multimodalitet som mer än endast verbalspråkig kommunikation. Detta innebär att multimodalitet sker med en mångfald av semiotiska modaliteter, såsom gester, bilder, filmer, verbaltexter med mera. Det är således när dessa modaliteter kombineras och får olika roll för att erbjuda information som arbetet blir multimodalt.

Den moderna tekniken erbjuder multimodalitet och kan på så sätt öppna upp för lärande med ljud, bilder, animationer och multimodala texter, vilket innebär lärande med de medier som barn växer upp med i dagens samhälle. Dessa digitala verktyg kan därmed ge möjlighet till kommunikation, skapande, lärande och kunskapssökande (Basaran, 2016, s. 9). Dagens teknik gör det ännu enklare för lärare och elever att använda sig av multimodala resurser och det gör det också enkelt att dela med sig av kunskaper och erfarenheter på exempelvis en blogg. Genom att använda blogg som ett forum för klassen ger det elever möjlighet att kommunicera, inspireras och lära av varandra (Basaran, 2016, s. 32f).

När man som lärare ska använda sig av olika modaliteter för att förstärka sitt budskap, kan det vara meningsfullt att tänka på elevernas förförståelse samt hur olika uttrycksformer kan tolkas utifrån elevernas kulturella referensram. Vid exempelvis en introduktion av ett nytt arbetsområde kan man låta eleven få möjlighet att titta på film och animeringar som talar elevens modersmål men som behandlar det aktuella ämnesinnehållet. Man kan också använda filmer genom att stänga av ljudet för att lägga fokus vid att samtala om händelser i filmen och på så sätt få syn på elevens olika tolkningar (Basaran, 2016, s. 34). Basaran (2016 s. 35) menar även att det kan vara värdefullt för eleven att kunna ta till sig innehåll genom lärarens multimodala genomgångar. Persson (2016, s. 60) tar upp visuell stöttning som en metod för att konkretisera och hjälpa eleverna att förstå genom att inkludera flera olika uttrycks sätt. Det kan vara att exempelvis använda sig av bilder eller föremål på olika sätt. Slutligen konstaterar Basaran (2016, s. 35) att det är viktigt att skapa tillgänglighet till språkligt lärande genom olika multimodala resurser.

Vetenskapsrådet (2014, s.28) menar att multimodal forskning främst har varit inriktad på kommunikation och språk. I perspektivet av lärande genom samspel och förändrade kontextuella villkor för språkundervisningen med digitala resurser har forskningsområdet *design för lärande* vuxit fram. Design-perspektivet bidrar till att knyta forskning kring

multimodalitet och digitala verktyg till olika lärandemiljöer, men även till att utveckla förhållningssätt till skolutveckling i stort, samt frågan om hur undervisning och bedömning av lärande kan utvecklas. Vetenskapsrådet (2014, s. 29) menar även att multimodalitetsforskning utgör en inspirationskälla för studier av texters meningserbjudanden. Här nämns även att om lärare får tillgång till olika redskap för att förstå texters språkliga svårigheter, kan de därmed stötta eleverna i sin textläsning och ge dem möjlighet till ökad språklig förståelse. Avslutningsvis kan detta gynna nyanlända elever som tränas i sin förmåga att kunna uttrycka sig språkligt i svenska.

2.3.2 De digitala verktygens möjligheter

Persson (2016, s. 144) menar att nyanlända elever har stor nytta av digitala verktyg, såsom exempelvis dator eller Ipad med talsyntes samt interaktiv tavla för att kunna skriva texter tillsammans. Hon anser även att dessa elever bör få tillgång till och använda sig av översättningsprogram i språkundervisningen, vilket kan bidra till en ökad språklig förståelse hos eleverna. I boken *"Nyanlända elever- undervisning, mottagande och flerspråkighet"* belyser hon olika strategier, arbets- och förhållningssätt för att inkludera nyanlända elever och ge dem möjlighet att utveckla ett funktionellt vardags- och skolspråk. Boken innehåller även mycket inslag av språkligt arbete med digitala resurser.

Basaran (2016, s. 36) beskriver hur översättningsverktyg är lättåtkomligt i en Ipad och att eleverna till och med kan välja om de vill använda tal- eller skriftspråket för att översätta och på så sätt kommunicera sitt budskap. Hon menar att den språkliga förståelsen kan öka genom att elever får möjlighet att, genom översättningsverktyget, använda sitt starkaste språk som hjälp när de lär sig svenska språket. Hon lyfter även fram att elever som inte knäckt koden inom läsning kan utveckla ordförrådet genom användning av interaktiva appar som kan kombinera ord som läses upp med bild. På så sätt kan eleverna få syn på kopplingen mellan ordet och bilden, dessutom kan de lyssna på uttalet. Detta kan alltså, precis som talsyntes, stötta nyanlända elever i deras läs- och skrivutveckling (Basaran, 2016, s. 36).

Vidare beskriver Persson (2016, s. 144) att det finns en mängd olika digitala program i syfte att skapa text och kombinera den med bild på kreativa sätt, samt applikationer som hjälper de nyanlända eleverna att träna ordförråd, stavning och olika förmågor på ett lustfyllt sätt. Basaran (2016, s. 35) menar att modern teknik ses som flerspråkig, vilket innebär att exempelvis en Ipad innehåller tangentbord på flera olika språk. Detta innebär i sin tur att nyanlända elever kan infoga olika tangentbord samt växla mellan dem när de skriver och skapar. Hon beskriver också att digitala verktyg innebär en enkelhet som gör att elever kan fokusera på sina uppgifter och utöva sin kreativitet, samt tränas och utmanas i språket. En Ipad gör det till exempel möjligt att på ett mycket enkelt och kreativt sätt kunna skapa film och publicera den för omvärlden, då verktyget innehåller kamera, mikrofon, bildredigeringsverktyg och applikationer med mallar för filmskapande.

Izquierdo et al. (2017, s. 34, 38) menar att tekniska program och applikationer i syfte att främja elevers andraspråksinlärning växer ständigt i antal och blir allt mer tillgängliga för lärare och elever. Utifrån de lärarintervjuer som deras vetenskapliga artikel baseras på, har författarna även kommit fram till att anledningen till att teknologin har blivit så stor i skolans värld är dels för att den erbjuder eleverna ökad motivation, men även lust att lära.

Hylén (2013, s. 17) sammanfattar i *"Digitalisering i skolan - en kunskapsöversikt"* hur det språkliga arbetet med digitala verktyg för nyanlända elever har visat sig ge positiva effekter ifråga om begreppsförståelse när det gäller exempelvis igenkänning av ord och ökat

ordförråd. De digitala verktygen medför också möjlighet för elever att utveckla kreativitet, kritiskt tänkande samt problemlösningsförmåga genom olika program och applikationer (Hylén, 2013, s. 17). Persson (2016, s. 144) berättar dock hur hon har stött på mängder med både givande och icke givande applikationer, program, webbresurser med mera under sin yrkeskarriär. Hon berättar att hon lärt sig att vara uppmärksam och kritisk till dessa för att försäkra sig om att hennes elever får arbeta med material som uppfyller ett pedagogiskt syfte.

2.3.3 Individanpassning

Basaran (2016, s. 36) menar att digitala verktyg ger möjlighet till en varierad undervisning och gör det möjligt att individualisera utifrån elevers olika behov och förutsättningar. Detta beror på att dessa digitala hjälpmedel innehåller mängder med funktioner som kan möta de behov och förutsättningar eleverna har. Det stöd som digitala verktyg erbjuder eleverna för att individualisera undervisningen handlar om olika uttrycksformer som vidgar textbegreppet i skolan och skapar förutsättningar för elevernas utveckling. Att IKT och dess resurser kan bidra till att göra inlärningsprocessen personlig, det vill säga att möta den enskilda elevens behov, är något som även Condie et al. (2007, s. 6f) lyfter fram i sin rapport. Integrering av tekniska hjälpmedel i språkundervisningen kan därmed ge elever möjlighet att utgå ifrån sina egna intressen, sitt eget inlärningsätt, samt förutsättningar och behov. Författarna menar även att eleven ges större ansvar över sitt lärande med hjälp av dessa verktyg, vilket kan bidra till elevens självständighet och medvetenhet över sitt lärande ökar.

Basaran (2016, s. 36) beskriver även hur elevers styrkor kan användas för att stärka och utveckla olika förmågor som eleven behöver. Hon tar upp ett exempel där en elev som har svårt för att skriva, men har betydligt lättare för att tala, kan använda digitala resurser som innefattar kamera och mikrofon för att visa sina språkliga kunskaper. På så sätt kan detta utgöra en bro till skriftspråket då eleven exempelvis skulle kunna spela in och lyssna på sitt berättande för att sedan omsätta inspelningen till en text på en Ipad eller dator.

2.4 Organisering och samspel via digitala verktyg

Basaran (2016, s. 39) tar upp begreppet *digital delaktighet* som handlar om att låta eleverna få mötas på gemensamma ytor där de får chans att samarbeta och skapa tillsammans genom internets möjligheter. Dessa ytor kan både vara på en fysisk plats såsom exempelvis klassrummet, men de kan också handla om att eleverna kan publicera på ytor som är öppna för alla genom klassbloggar och andra webbresurser. Genom att elever ges möjlighet att publicera texter på sådana ytor bidrar det till att uppgiften känns meningsfull för eleverna, då det kan motivera dem till att prestera bättre när de får en verklig mottagare. Basaran (2016, s. 39f) betonar vikten av att elever ska ges möjlighet att lära i ett verkligt sammanhang, vilket skapar lust, engagemang och glädje kring det språkliga lärandet. Genom att skapa en sådan inkluderande miljö menar hon att eleverna aktiveras som resurs och ges möjlighet att lära med varandra och av varandra.

Även Persson (2016, s. 52) trycker på samarbete och hur värdefullt det är att låta eleverna få lösa uppgifter tillsammans kring det digitala verktyget, samt att läraren uppmuntrar eleverna att använda alla sina språkliga resurser för kommunikation och genomförande av uppgiften. Det är således viktigt att läraren arbetar för att eleverna ska känna att de är en del av den sociala gemenskap som råder i klassrummet. Persson (2016, s. 65) belyser även elevernas känsla av stolthet när de får delta i stöttningen genom att hjälpa och förklara för varandra, vilket även kan bidra till att den egna kunskapen förstärks och befästs genom att eleverna får sätta ord på det de kan. Basaran (2016, s. 39) anser att det är när elever ges förutsättningar att

använda internet och göra sin röst hörd som den digitala delaktigheten kan hjälpa till att bryta utanförskap i samhället.

2.5 Utmaningar i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg

Det finns en mängd positiva aspekter och möjligheter i användandet av digitala verktyg för att främja nyanlända elevers språkutveckling. Dock finns även svårigheter och utmaningar som är viktigt att lärare är medvetna om för att kunna skapa bästa möjliga undervisning för sina elever. Det är viktigt att kunna balansera arbetet med digitala verktyg, vilket betyder att läraren medvetet bör variera undervisningen med annat än digital undervisning. Det är också viktigt att som lärare kunna avgöra när digital undervisning är mest lämplig utifrån det specifika innehåll som ska undervisas.

I "Playing with Technology: Is it All Bad? Technology and Play: What do you need to know?" (Slutsky, Slutsky & M. DeShelter, 2014, s. 22) tar författarna upp olika aspekter som kan vara utmanande i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg. En aspekt är att som lärare, ta tillvara på de kunskaper som eleverna inhämtat från arbetet med det digitala verktyget för att sedan applicera dessa kunskaper i övrig undervisning och i andra sammanhang. På så sätt ges eleverna en verklighetsförankring och möjlighet att inse att de språkliga kunskaper de tagit till sig med hjälp av verktyget, är minst lika viktiga att kunna tillämpa utanför arbetet med verktyget. Det språkutvecklande arbetet blir på så sätt meningsfullt när eleverna får känna att deras kunskaper kan komma till användning i olika sammanhang. En annan viktig aspekt att ha i åtanke när man arbetar språkutvecklande med digitala verktyg är hur viktigt det är att de nyanlända eleverna får möjlighet att interagera med andra elever socialt och skapa värdefulla relationer. Detta innebär att även om språkutvecklande arbete med digitala verktyg i många fall bidrar till ett socialt lärande så måste språkundervisningen ändå varieras för att på andra sätt ge nyanlända elever möjlighet att utvecklas i språket genom social interaktion (Slutsky et al., 2014, s. 22).

Att som lärare kunna vara kritisk och reflekterande i urvalet av pedagogiska program, applikationer, spel med mera, är även något som är grundläggande i det språkutvecklande arbetet. Därmed kan lärare göra medvetna val och noggrant tänka igenom syftet samt vilka språkliga kunskaper eleverna ska få möjlighet att uppnå utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Något som också hör till detta är att det är viktigt att läraren är tillgänglig och är med och deltar i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg, dels för att kunna bedöma hur långt eleven kommit i sin språkutveckling och se vad eleven behöver träna mer på, men också för att finnas till hands i arbetet för att ge eleverna stöd och vägledning. Även om lärare är angelägna om att så fort som möjligt ge de nyanlända eleverna verktyg för att utvecklas i svenska språket, så är det viktigt att inte fokusera för mycket på enstaka ord och fraser som är tagna ur sitt sammanhang (Slutsky et al., 2014, s. 22).

En del lärare kan känna osäkerhet i användning av teknologi, vilket kan utgöra ett hinder för språkundervisning med digitala verktyg. Anledningen till det är att det finns ett stort behov runt om i landet av digital kompetensutveckling i skolverksamheten för att kunna ge elever rika möjligheter till lärande och utveckling (Skolverket, 2013, s. 11). Skolverket har i uppdrag av regeringen att var tredje år komma ut i skolverksamheten och följa upp IT-användning och IT-kompetens hos bland annat lärare och rektorer. Uppföljningen som gjordes senast, vilket var år 2015, tyder på att tillgången till digitala verktyg har ökat kraftigt i verksamheten och även visat att cirka hälften av lärarna i grundskolan har uttryckt att de är i stort behov av kompetensutveckling för att kunna hantera ljud och bild samt använda digitala verktyg i pedagogiskt syfte (Skolverket, 2016b, s. 3-6). Även Izquierdo et al. (2017, s. 39) har i sin vetenskapliga artikel kommit fram till att lärare behöver hjälp med hantering av digitala

verktyg och dess möjligheter i språkundervisningen i form av utbildning. Detta kan vara exempelvis genom föreläsningar eller litteratur som tar upp användning av digitala verktyg i syfte att utveckla andraspråksinlärning.

Att lärare som är i behov av kompetensutveckling får utbildning i det digitala användandet i undervisningen blir alltmer viktigt då regeringen har beslutat att stärka den digitala kompetensen i skolans läroplan vilket innebär att elever ska ges förutsättningar att fungera som medborgare i en tid där digitaliseringen förändrar samhället. Ändringarna innebär exempelvis att programmering införs som ett inslag i många olika ämnen. Eleverna kommer även ges möjlighet att utveckla sin källkritiska förmåga, men även lösa problem och omsätta teori till handling på ett kreativt sätt med hjälp av digitala verktyg. Dessa ändringar kommer att gälla senast från och med den 1 juli år 2018 (Regeringskansliet, 2017).

3. Teoretisk utgångspunkt

3.1 Sociokulturella perspektivet

Denna studie kommer att genomsyras av det sociokulturella perspektivet som bygger på Lev Vygotskijs teorier om lärande där det sociala sammanhangets betydelse för likvärdig kunskapsutveckling som språkutveckling betonas och framhävs. Detta innebär att lärandet utgår ifrån socialt samspel mellan individer, vilket språkutvecklande arbete med digitala verktyg som resurs kan ge möjlighet till (Säljö, 2013, s. 22). Säljö (2013, s. 41) menar att det som den sociokulturella traditionen fokuserar på är människans förmåga att förstå omvärlden med hjälp av den resurs som hjärnan och olika sinnen utgör. Den fokuserar även på förmågan att tillgodogöra sig samhälleliga erfarenheter och kollektivt utvecklande färdigheter. Det sociokulturella perspektivets grundtanke är att människor formas som tänkande varelser genom att ta till sig olika sätt att tänka, kommunicera och agera genom interaktion. Det ser således på språk som en social företeelse och som utvecklas genom att det aktivt används i interaktion. Språket utvecklas därmed genom aktivt deltagande i de sociala sammanhang eleverna ingår i (Säljö, 2013, s. 41).

Säljö (2014, s. 74) menar vidare att människan utmärks av användande av fysiska och språkliga redskap. Samspelet med dessa redskap är centralt i det sociokulturella perspektivet på lärande och utveckling. Dessa redskap utgör tillsammans en betydande del av de kulturella resurser som används i vår vardag. Han beskriver även hur vi lever i en värld av mänskligt skapade artefakter som ger oss möjlighet att kommunicera, inspirera och utbyta information med varandra. I Klerfelts (2007, s. 21) avhandling *”Barns multimediala berättande - en länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik”* beskrivs hur kunskap i det sociokulturella perspektivet ses som situerad i en social och diskursiv praktik. Med det menas att människor kan med hjälp av kulturella verktyg konstruera och rekonstruera kultur vilket i sin tur gör att språket därmed intar en framträdande position. Klerfelt (2007, s. 21) menar även att det är i den sociala praktiken som olika former av resurser skapas och relationen mellan, praktik, verktyg och handlingar behandlas.

Vygotskij anser att lärare behöver kunna se elevernas fulla potential och att undervisningen därmed bör utgå ifrån elevernas förkunskaper där de genom aktiviteter och dialog får möjlighet att pröva hypoteser för att utföra utmanande uppgifter (Basaran, 2016, s. 25f). Basaran (2016, s. 28) betonar vikten av att se lärande utifrån ett sociokulturellt perspektiv där resurser produceras och används i en social kontext. Hon konstaterar vidare att lärare behöver se på digitala verktyg som resurser för språkligt lärande. Enligt Skolverket, (2016, s. 9) är språk, lärande och identitetsutveckling nära sammankopplade. Med detta menas att varje elev,

genom att få rika möjligheter att samtala, läsa och skriva, får chans att utveckla sin förmåga att kommunicera och på så sätt även få tilltro till sin språkliga förmåga.

Plowman och McPake (2013, s. 29) beskriver i sin vetenskapliga artikel, ”*Seven Myths About Young Children and Technology, Childhood Education*”, hur det länge har diskuterats huruvida teknologi kan bidra till social interaktion och lärande. Å andra sidan anser de att digitala verktyg kan bidra till att det växer frågor hos eleverna om vår omvärld, vilket kan leda till engagerade och fantasifulla diskussioner som skapar nyfikenhet och intresse i ett socialt samspel. Med rätt stöd kan digitala verktyg öppna upp för kommunikation och ge nya och spännande möjligheter för utveckling av elevers kommunikationsförmåga. Detta innebär att medvetet integrerande av digitala verktyg i språkundervisningen kan utveckla social interaktion hos nyanlända elever där de genom olika former av språk kan skapa samtal där kunskaper kan utvecklas och delas med varandra (Plowman & McPake, 2013, s. 29).

3.2 Centrala begrepp

Det sociokulturella perspektivet på lärande kännetecknas även av de två centrala begreppen *stöttning* och *den närmaste utvecklingszonen* (Vygotskij i Ojala, 2016, s. 68). Ojala menar att dessa begrepp kan anses ha en stark koppling till språkutvecklande arbete med digitala verktyg då den närmaste utvecklingszonen handlar om att eleven ges uppgifter som kognitivt utmanar, samtidigt som eleven behöver stöttning av någon som kan och vet mer för att utnyttja sin lärandepotential. På så sätt kan den nyanlända eleven med hjälp av språklig stöttning och stöd i undervisningen, klara av en nivå som eleven inte hade klarat på egen hand. Ojala (2016, s. 69) beskriver stöttning som ett slags stöd i en lärandesituation som för eleven framåt i sin utveckling. Detta kan appliceras i praktiken på en mängd olika sätt och i olika sammanhang.

Ett sätt som Persson (2016, s. 65) tar upp är att nyanlända elever kan stötta varandra i sin språk- och kunskapsutveckling genom att de elever som har samma modersmål, men som kommit olika långt i utvecklingen av det svenska språket, kan återberätta det som läraren förklarar. Hon menar även att elever som samtalar och interagerar med varandra på sitt modersmål om ett särskilt ämnesinnehåll kan snabbare än läraren upptäcka om någon elev inte verkar förstå och således hjälpa eleven att förmedla budskapet. På så sätt kan det ske en social interaktion när eleverna får chans att stötta varandra i det språkutvecklande arbetet. Basaran (2016, s. 19f) menar att det även är viktigt som lärare att stödja nyanlända elever i sin språk-, kunskaps- och kommunikationsutveckling så att de ges möjlighet att lyckas med uppgifter inom den närmaste utvecklingszonen. Genom att undervisningen grundas utifrån elevernas förförståelse, men också genomsyras av socialt samspel och stöttning, kan eleverna utveckla sina kunskaper och förmågor.

4. Metod

4.1 Val av metod

Jag har valt att genomföra en kvalitativ studie utifrån syftet att, utifrån en mångkulturell verksamhet, få en så ingående bild som möjligt av hur de lärare som intervjuats arbetar språkutvecklande med digitala verktyg. Kvale och Brinkmann (2014, s.17f) menar att den kvalitativa forskningsintervjun har som mål att förstå världen från intervjupersonernas synvinkel och utveckla mening ur deras erfarenheter. Forskningsintervjun bygger således på det som Kvale och Brinkmann (2014, s.17f) kallar för ”*vardagslivets samtal*”, vilket innebär en intervju där kunskap konstrueras i interaktion mellan intervjuaren och intervjupersonen.

Denna kvalitativa studie består av semi-strukturerade intervjuer som har använts för att samla in empiri (se Bilaga- Intervjuguide). Valet att använda denna intervju gav möjlighet att, under intervjun pågick, kunna ställa följdfrågor, vilket var angeläget och betydelsefullt om någon intervjufråga behövde förtydligas eller om respondenten nämnde något som väckte ytterligare nyfikenhet (Bryman, 2011, s. 413). Det mest relevanta för denna studie var att använda den semi-strukturerade intervjun utifrån att dessa intervjuer tenderar att vara flexibla och följsamma efter riktningen som respondentens svar går i, till skillnad från den strukturerade intervjun där utrymme för respondentens egna tankar och uppfattningar är mer begränsat (Bryman, 2011, s. 413).

Denna uppsats har en induktiv ingång vilket betyder att intresset fokuserades på respondenternas erfarenheter, i detta fall erfarenheter gällande arbete med digitala verktyg i syfte att främja nyanlända elevers språkutveckling. Med detta menas att studien inte utgår ifrån någon bestämd hypotes som har som syfte att testas i verksamheten, utan intresset och nyfikenheten ligger snarare vid att få en inblick i hur arbetet i verksamheten fungerar (Bryman 2011, s. 28f). Bryman (2011, s. 413) menar att kvalitativ forskning betonar vikten av respondentens uppfattningar och synsätt vilket är vad studien syftar att lägga fokus vid. Vid intervjutillfället ställdes inte alltför öppna eller ledande frågor då det är viktigt i en intervju att respondenten förstår frågans riktning samt att intervjuaren inte styr riktningen på respondentens svar. Därför låg strävan vid att utforma intervjufrågor som var delvis öppna och reflektionsbara, vilket ändå gav respondenten möjlighet till egen tolkning (Bryman, 2011, s. 419).

Något som också är angeläget att ta upp är att det finns svagheter med den kvalitativa forskningsintervjun, precis som det finns med vilken forskningsmetod som helst. Kvale och Brinkmann (2014, s. 211ff) nämner några av dessa svagheter. Dels sägs den kvalitativa forskningsintervjun inte vara vetenskaplig eller objektiv. Den sägs även vara alltför personberoende, vilket kan utgöra ett problem för studiens validitet och reliabilitet. Dock har denna studies avsikt heller inte varit att ge en generell bild av hur digitala verktyg används, utan hur de *kan* användas för att främja nyanlända elevers språkutveckling.

4.2 Urval

Urvalet av respondenter består av tre grundskollärare i årskurs F-3, där två av dem arbetar som SVA-lärare, varav en av dessa lärare arbetar i förberedelseklass. Den fjärde respondenten arbetar som rektor, men har tidigare varit grundskollärare i årskurs F-3. Två av dessa respondenter är bosatta och arbetar i Göteborg och de andra två är bosatta och arbetar i Västerås. Anledningen till att respondenternas befattning varierar är dels för att kunna inkludera olika aspekter och synvinklar på hur man kan arbeta språkutvecklande med digitala verktyg, och dels för att dessa respondenter helt enkelt ansågs vara mest lämpade för denna studie. Nedan finns en bifogad tabell för att göra urvalet av undersökningsgrupp tydligt och konkret. Dessa respondenter har även fått fiktiva namn så att det blir tydligt när deras tankar och erfarenheter redovisas i resultatdelen.

Grundskollärare F-3	Lisa	SVA-lärare i förberedelseklass	Göteborg- Skola 1
Grundskollärare F-3	Adam	Årskurs 1	Göteborg- Skola 1
Grundskollärare F-3	Sofia	SVA- lärare	Västerås- Skola 2
Rektor	Lena	Tidigare grundskollärare i årskurs F-3	Västerås- Skola 2

När dessa fyra respondenter valdes ut för intervju gjordes ett målinriktat urval. Med det menas att fokus låg vid att välja respondenter utifrån kompetens och erfarenhet. Bryman (2011, s. 434) menar även att denna samplingsteknik är av strategiskt slag och innebär att försöka skapa överensstämmelse mellan forskningsfrågor och urval. Här gjordes således ett urval utifrån en önskan att intervjua de personer som anses vara mest relevanta för forskningsområdet. Den personal som har intervjuats arbetar på mångkulturella skolor med nyanlända elever samt använder sig av digitala verktyg i språkundervisningen. Det var även viktigt att dessa lärare hade ett intresse för studiens aktuella forskningsområde för att kunna få ut så mycket värdefullt material som möjligt från dessa intervjuer

Självklart hade urvalet av undersökningsgrupp kunnat se ut på andra sätt genom att antingen intervjua tre lärare och en rektor på samma skola för att få en mer enhetlig bild av hur skolan arbetar eller också intervjua tre lärare och en rektor från fyra olika skolor för att få ett så brett fält som möjligt att analysera. Dock valde jag att intervjua lärare som arbetar på två olika skolor, varav en skola i Göteborg (skola 1) och en skola i Västerås (skola 2). Valet gjordes utifrån att jag avsåg att både få den mer enhetliga bilden av hur den specifika skolan arbetar, samtidigt som jag ville ha en variation i arbetssätt, tillgångar och förutsättningar, men framförallt de enskilda lärarnas tankar, erfarenheter och synsätt.

4.3 Genomförande och bearbetning

Inför intervjuerna informerades mina fyra respondenter om syftet med denna kvalitativa studie och vad intervjun kom att handla om, så att de skulle få god tid på sig att sätta sig in i ämnet. Respondenterna fick ta del av min intervjuguide innan intervjuerna ägde rum för att ges möjlighet att förbereda sig och fundera över sina egna synsätt, uppfattningar och värderingar. Innan intervjuerna tillfrågades alla respondenter om intervjuerna fick spelas in, vilket accepterades av samtliga. Detta gjorde det möjligt att i efterhand kunna gå tillbaka och lyssna på intervjun vilket var betydelsefullt vid transkribering och analys av den samlade empirin. Genom att kunna gå tillbaka i intervjun så gavs möjlighet att lättare hitta mönster i materialet som kom att kunna utgöra kategorier ur resultatet. Bryman (2011, s. 420) nämner även att kvalitativa forskare brukar spela in sina intervjuer och att detta tillvägagångssätt är viktigt för den detaljerade analysen i den kvalitativa undersökningen samt för att kunna fånga intervjupersonernas svar ordagrant.

4.4 Etiska överväganden

Dessa intervjuer har utgått ifrån fyra allmänna huvudkrav som ingår i det grundläggande individskyddskravet (Vetenskapsrådet, 2002, s. 6). Det första kravet är informationskravet, som uppfylldes genom information till samtliga respondenter om syftet med studien, både skriftligt inför intervjun och muntligt på plats. Respondenterna informerades noggrant om frivilligheten att delta och rätten att avbryta sin medverkan om så önskas (Vetenskapsrådet, 2002, s. 7). Samtyckeskravet uppfylldes genom att respondenterna informerades om deras möjligheter att själva bestämma om sin medverkan, det vill säga på vilka villkor de ska delta. Detta innebär att samtycke inhämtades inför intervjuerna enligt vetenskapsrådets regler (Vetenskapsrådet, 2002, s. 9f). Konfidentialitetskravet innebär att respondenternas personuppgifter ska förvaras på ett sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av dem och att de har rätt att vara anonyma. Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som framkommit under intervjuerna endast får användas i forskningsändamål, vilket respondenterna har informerats om innan intervjuerna (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12ff).

4.5 Reliabilitet och validitet

Kvale och Brinkmann (2014, s. 295) menar att *reliabilitet* mäter forskningsresultatens konsistens och pålitlighet. Reliabilitet behandlas ofta i relation till frågan om en studies resultat kan genomföras vid andra tidpunkter och av andra forskare, beroende på om det finns möjlighet att respondenternas svar kommer att förändras. Eftersom att jag har använt mig av kvalitativa forskningsintervjuer som metod för datainsamling går det dock inte att säga att detta resultat hade kunnat uppnås vid intervju av andra respondenter. Detta är på grund av att intervjuerna är personliga samt att respondenternas svar inte går att generalisera, då respondenterna är för få och utvalda på ett sådant sätt att ett generaliserbart resultat inte kan uppnås. Kvale och Brinkmann (2014, s. 295f) menar även att intervjuarens reliabilitet diskuteras särskilt i relation till ledande frågor och därför bör dessa typer av frågor undvikas. Detta togs hänsyn till under intervjuerna med studiens respondenter för att få ett tillförlitligt resultat. *Validitet*, å andra sidan, handlar om giltighet och har inom samhällsvetenskapen kommit att gälla om en metod har undersökt det som den avses undersöka. Inom föreställningen om validitet, menar författarna att kvalitativ forskning kan leda till valid vetenskaplig kunskap. Jag anser utifrån detta att studiens resultat är valid eftersom att jag genom kvalitativa forskningsintervjuer har tagit del av respondenternas syn, åsikter och tankar, vilket har varit syftet med min kvalitativa studie.

5. Resultat

Resultatet av denna studie är uppdelat utifrån de kategorier som jag kategoriserat studiens intervjuguide och bakgrund med, detta är för att skapa tydlighet och struktur. Dessa kategorier är *teknik och språkutveckling, organisering och socialt samspel* samt *utmaningar*. Dessa kategorier är sammankopplade till studiens frågeställningar, just för att bevara en röd tråd genom hela arbetet. I en tabell ovan i metodavsnittet presenteras studiens respondenter, vilket kommer göras även här för att förtydliga dessa.

På skola 1, som är en mångkulturell skola i Göteborg, arbetar Lisa som SVA-lärare (svenska som andraspråk) i en förberedelseklass och Adam som grundskollärare med inriktning F-3 i en årskurs 1. På skola 2 i Västerås, som likaså är en mångkulturell skola, arbetar Lena som rektor och Sofia som SVA-lärare i årskurs F-3.

5.1 Teknik och språkutveckling

5.1.1 Digitala verktyg i klassrummet

Lisa, som arbetar på skola 1 i Göteborg, berättar att det digitala verktyget har en väldigt stor och viktig plats i det språkutvecklande arbetet i förberedelseklassen. De digitala verktyg som används i hennes klassrum är bland annat en *dokumentkamera* som används vid gemensamma genomgångar. Den fungerar som en overheadapparat som man kan koppla till en projektor. Under kameran kan man sedan lägga exempelvis dokument, bilder, böcker, föremål och så vidare. Detta visualiseras upp på stor skärm och på så sätt kan alla elever se från sina platser i klassrummet. Lisa beskriver dokumentkameran som ett lektionsstöd som kan fungera som presentatör, undersökare, sagoberättare och mycket mer. De nyanlända eleverna har dessutom varsin *Ipads* med olika applikationer, samt tillgång till ett par *datorer* som finns i klassrummet. Lisa berättar även att de använder sig av en *projektor* i undervisningen för att eleverna ska kunna titta på film och videoklipp gemensamt i klassrummet genom olika digitala tjänster.

Adam, som arbetar på samma skola som Lisa, använder *Ipads* i sitt klassrum. Eftersom skolan gjort en 1:1 satsning så har varje elev en egen *Ipads*. Adam använder även projektorn på samma sätt som Lisa för att visa filmer och videoklipp. Även om Adam saknar

dokumentkamera i sitt klassrum så är han otroligt medveten om den stora fördelen att kunna hålla gemensamma introduktioner i klassrummet så alla elever kan se materialet på stor skärm. Därför brukar han ta bild på materialet via Ipad och sedan koppla den till projektorn, vilket fungerar på liknande sätt som en dokumentkamera. Han berättar att det gäller att vara lösningsorienterad som lärare. Han tillägger att detta är ett mycket uppskattat arbetssätt då det sker ett socialt lärande där eleverna lär gemensamt i klassrummet via digitala verktyg och dess funktion att språkligt integrera alla elever i undervisningen.

Lena berättar att på skolan i Västerås där hon arbetar som rektor är varje klassrum utrustat med en *smartboard* där en stor del av klassrumsundervisningen sker. Hon menar även att det har blivit populärt med klassbloggar på skolan då eleverna har tillgång till ett antal datorer som de turas om att använda. Bloggarna används flitigt till att ge eleverna möjlighet att dela kunskaper med varandra samt inspirera, informera och ge varandra återkoppling. Hon är också väldigt tydlig med att skolan i nuläget inte har tillgång till 1:1 vad gäller Ipad, men att de elever som har svårigheter med läs- och skrivinlärning har en egen Ipad. Ett annat digitalt verktyg som skolan investerat i och som används framförallt i språkundervisning för nyanlända elever är "*den talande pennan*". Pennan innehåller en inbyggd mp3-spelare som läser upp text på olika språk i speciellt anpassade böcker. Den kan således läsa böckerna på ännu fler språk än vad de är skrivna på. Pennan innehåller även en scanner och mikrofon vilket ger eleverna möjlighet att spela in sig själva och på sått skapa en egen bok genom att de får skriva på speciella papper som de sedan läser upp med pennans hjälp. Syftet med verktyget är, enligt Lena, att eleverna får känna lusten att lära sig språket. Sofia arbetar som SVA-lärare i årskurs F-3 på samma skola som Lena är rektor. Eftersom att Sofia inte har någon specifik klass så har hon inte tillgång till en egen smartboard, utan använder istället Ipad när hon arbetar språkutvecklande med specifika elever. Hon använder också "*den talande pennan*" i syfte att främja nyanlända elevers språk- och kunskapsutveckling.

5.1.2 Språkutvecklande arbete med digitala verktyg som resurs

Något som togs upp av samtliga respondenter och som de alla använder i språkundervisningen med nyanlända elever är ILT (inläsningstjänst). Genom denna tjänst kan de nyanlända eleverna få lyssna på sina läroböcker och skönlitteratur, vilket ger möjlighet för de elever som har problem med att läsa och förstå innehållet, chans att lyssna till språket under tiden de läser. Något som respondenterna också uppskattar med ILT är det faktum att det går att ställa in läshastigheten för att kunna tillfredsställa elevens individuella behov. Sofia och Lisa som är SVA-lärare berättar hur de använder ljudningsprogram där eleverna får lyssna till hur de svenska bokstavsljuden låter medan de skriver, men också talsyntes som omedelbart läser upp de ord som eleven skriver på sin Ipad. På så sätt får eleven direkt återkoppling på både uttal och språkets form. Adam tar också upp talsyntes som ett redskap för att kunna hjälpa eleverna att stärka sin talförmåga. Han menar även att eleverna kan genom talsyntes få återkoppling på sina egna texters innehåll när de lyssnar på dem eftersom talsyntes har en funktion som läser upp varje skrivet ord som eleven skriver på sin Ipad. Adam berättar att talsyntes även har ett bokstavljudningsprogram som hjälper eleven att ljuda varje bokstav som trycks ner på tangentbordet. Något som Adam även lägger stor vikt vid är läsning av texter i helklass genom att koppla Ipad till stor skärm. Eleverna får således möjlighet att lyssna och upprepa tillsammans och på så sätt anser han också att uttalet stärks.

Lisa berättar även att i hennes förberedelseklass har eleverna fått skapa egna bilderböcker där de kan få hjälp med texterna av olika översättningsprogram. Att arbeta med hjälp av bilder är något som Lisa överlag använder i förberedelseklassen som ett redskap för att stärka de nyanlända elevernas språkutveckling. Hon berättar att eleverna kommunicerar mycket kring

bilder genom att de exempelvis brukar ta bilder på olika aktiviteter med sina Ipads som de sedan tittar på tillsammans och eleverna får därigenom träna på att sätta ord på vad de ser. Eleverna kan också få använda bildsökfunktionen i olika söktjänster, vilket kan hjälpa eleverna att hitta bilder för konkreta ord.

5.1.3 Framgångsfaktorer i den digitala språkundervisningen

De framgångsfaktorer Lisa anser vara viktiga för elevers språkutveckling utifrån arbete med digitala verktyg är dels att de ger eleverna möjlighet att ta till sig djupare ämnes- och ordkunskaper. Hon menar också att de digitala verktygen är en stöttning för muntlig undervisning, vilket i sin tur ger eleverna möjlighet att förstärka sin begreppsmässiga förståelse och förmåga. Något hon även belyser är hur de digitala verktygen bidrar till ökat engagemang hos eleverna samt att de motiveras och stimuleras i sitt språkliga lärande. De ger även möjlighet för eleverna att utveckla nyfikenhet samt sin problemlösnings- och initiativförmåga.

Att de digitala verktygen bidrar till lust att lära håller de övriga respondenterna även med om. Adam berättar att eleverna längtar efter att få använda digitala verktyg i undervisningen och Sofia nämner att eleverna upplever verktygen som lustfyllda och att de kan skapa motivation att ta till sig nya språkkunskaper. Sofia anser vidare att digitala verktyg bidrar till att det språkutvecklande arbetet sker på ett lekfullt sätt. Lena tar även upp hur färdighetsträningen blir mer lustfylld med ett digitalt verktyg, då eleverna i vissa fall behöver nöta in vissa typer av kunskaper. Därför kan det vara otroligt meningsfullt, enligt Lena, att integrera dessa verktyg i språkundervisningen. Lisa betonar även det sociala samspelet som en värdefull effekt av språkligt arbete med digitala verktyg. Hon anser att det kan erbjuda eleverna olika former av samarbete genom att exempelvis söka kunskaper och kommunicera med varandra. Ytterligare en framgångsfaktor som Sofia även nämnde är att de elever som hon undervisar har lättare att finna koncentration och arbetsro med hjälp av det digitala verktyget.

5.1.4 Utbildning i användning av digitala verktyg

De tre grundskollärarna Lisa, Adam och Sofia berättade att de någon gång under sin yrkeskarriär som lärare fått utbildning i användning av digitala verktyg, däremot instämmer alla tre i att utbildningen mer har rört hantering av verktyget i sig snarare än hur man kan använda det på ett språkutvecklande sätt i klassrummet. De säger även att den pedagogiska biten har de i stort sett fått lära sig själva eller gemensamt lärt sig av varandra på skolan utifrån praktiska erfarenheter. Här är de eniga om att i takt med att den digitala världen alltmer integreras i skolverksamheten så behöver de få en kontinuerlig utbildning och rådgivning i hur arbetet med digitala verktyg kan ske i praktiken i syfte att öka elevernas språk- och ämneskunskaper, detta för att på bästa sätt möta den utveckling som sker. Lisa menar även att det är viktigt att det finns en samsyn på skolan bland pedagoger hur digitala verktyg skall användas i skolan och vad de skall användas till. Hon anser att fortbildning och samverkan mellan lärare på skolan är nycklar till ett framgångsrikt arbete med digitala verktyg tillsammans med eleverna. Hon menar att stor vikt borde läggas vid att skapa ett gemensamt förhållningssätt bland lärare vad gäller användning av digitala verktyg i språkundervisningen och att det gynnar eleverna och deras språkliga lärande.

Lena, som arbetar som rektor, säger att hon tyvärr inte har fått möjlighet till utbildning i användning av digitala verktyg. Däremot kommer hon sträva efter att ge den möjligheten till sina anställda eftersom att hon nyligen börjat arbeta på en skola där digitala verktyg integreras flitigt i undervisningen och där mer kontinuerlig utbildning vore nyttigt. Hon säger även att det som lärare är viktigt att hålla sig uppdaterad vad gäller de pedagogiska funktioner som

digitala verktyg erbjuder för att hela tiden kunna variera och förbättra sin undervisning och på så sätt ge eleverna bästa möjliga förutsättningar till att nå kunskapsmålen. Därför anser hon att hon själv behöver hålla sig väl uppdaterad kring det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg för att kunna ge lärare det stöd och de resurser som de är i behov av.

5.2 Organisering och socialt samspel

Lisa betonar vikten av att läraren själv får bestämma hur arbetet med digitala verktyg ska organiseras i sitt klassrum, då man genom olika sätt att arbeta ändå strävar mot ett gemensamt mål. Det viktiga enligt henne är att eleverna ges en varierad undervisning där inslag av digital undervisning finns och tillämpas i ett pedagogiskt syfte. Hon berättar att det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg i förberedelseklassen kan vara organiserad på olika sätt beroende på vad syftet är med uppgiften, men tillägger även att arbetet oftast sker i grupp för att främja det sociala samspelet som hon anser vara nyckeln till språklig framgång. Lisa berättar att de i förberedelseklassen brukar ha gemensamma samlingar och genomgångar där de digitala verktygen används som resurs och på så sätt lär eleverna i ett socialt samspel. Här kan exempelvis dokumentkameran fungera som resurs vid genomgångar så att alla elever kan se och lära från sina platser i ett öppet och gemensamt klimat.

Även Adam anser att arbetet med digitala verktyg kan erbjuda eleverna socialt samspel och ett gemensamt lärande. Han beskriver också hur han brukar använda sig av gemensamma genomgångar med digitala verktyg som resurs, men tar även upp hur han brukar organisera det individuella arbetet. Här brukar han se till att eleverna får sitta nära varandra och gruppvis även om de arbetar individuellt med sin Ipad och på så sätt kan det sociala samspelet ske därigenom. Eleverna får därmed möjligheten att sitta och diskutera med varandra. Adam menar att om eleverna exempelvis spelar ett pedagogiskt spel på sina Ipadar där det finns olika nivåer och svårighetsgrader, brukar eleverna ofta fråga varandra hur långt de har kommit och vad de har gjort för att nå dit. Sofia menar även att eleverna kan spela dessa spel tillsammans i exempelvis par för att träna på att samarbeta och lösa problem tillsammans. Adam betonar följaktligen hur viktigt det är att eleverna ges möjlighet att kunna hjälpa varandra att lösa olika problem de stöter på längs vägen. Han anser därför att man i dessa situationer och sammanhang får samspelet på köpet.

Lena anser att organisering av språkundervisning med digitala verktyg som resurs är något som måste anpassas utifrån syftet med uppgiften och utifrån vad målet är att eleven ska få möjlighet att ta till sig. Hon anser att färdighetsträning är mest lämpligt att eleven får göra individuellt, men vid projekt, tema-arbeten och så vidare kan det vara mest lämpligt att eleverna får arbeta gruppvis med det digitala verktyget för att söka kunskaper, diskutera och lära av varandra. Sofia betonar vikten av att noga planera hur man som lärare kan organisera det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg på bästa sätt för att ge eleverna rika möjligheter till språkligt lärande. Hon menar att det är viktigt att läraren är medveten om sina val gällande organisering och att läraren dessutom kan motivera för eleverna hur denne tänkt att arbetet ska gå till och varför. Hon tillägger även att digitala verktyg inte bör användas i språkundervisningen för att ”döda tid” eller för att få elever som har koncentrations-svårigheter att bli tysta, utan att det alltid ska finnas ett pedagogiskt syfte med arbetet som bidrar till elevens lärande.

Något som både Lena och Sofia tar upp som en intressant aspekt gällande social integrering i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg är ”flipped classroom”. De berättar att de har använt denna pedagogiska modell en del på skolan där de båda arbetar och berättar hur givande och utvecklande detta arbetssätt har visat sig vara. ”Flipped classroom” innebär att

läraren använder digitala verktyg för att hålla webbaserade genomgångar istället för den sortens genomgång som mer liknar en traditionell föreläsning. Lena säger även att detta kan vara ett bra sätt för just nyanlända elever att hänga med i undervisningen då eleverna har tillgång till lärarens webbaserade genomgång och på så sätt kan lyssna flera gånger. Hon menar sålunda att denna modell kan vara oerhört värdefull för dessa elevers språkliga förståelse. Anledningen till att Lena och Sofia tog upp denna aspekt var inte bara för att de anser att modellen i sig bidrar till socialt lärande genom verktyget, utan kanske snarare vad denna modell ger möjlighet till. Sofia berättar att utifrån att hon använder sig av ”flipped classroom” så kan hon spara mycket lektionstid som hon i sin tur kan använda till annat än genomgångar. Hon menar att eleverna ges större möjlighet till social interaktion genom att de kan arbeta mer i grupp och diskutera med varandra.

5.3 Utmaningar

Lisa och Adam anser båda två att tekniken är oförutsägbar och att digitala verktyg därför har tendensen att kunna ”strula” ibland. Detta gör att mycket lektionstid kan gå till spillo då tiden ägnas åt att åtgärda de problem som uppkommer med verktyget. Lisa menar även att det är viktigt att lära elever om källkritik. Hon lyfter vidare utmaningen att som lärare sakna kunskaper kring det digitala verktyget, vilket Sofia även riktar in sig på. Sofia anser att lärare verkligen måste lära sig hur man använder det digitala verktyget och betonar vikten av att man som lärare ligger ett steg före eleverna. På så sätt blir läraren ”experten” som kan besvara deras frågor och funderingar kring verktygets användning. Hon menar ordagrant att ”en utmaning blir att lära sig det digitala verktyget utantill och att det tar tid för lärare att bli bekväma med verktyget”.

Lena lyfter aspekten att lärare kan se om eleven förstår innehållet i undervisningen då läraren är här och nu och på så sätt kan fånga upp eleven i sitt lärande. Den funktionen menar hon att det digitala verktyget saknar och därför kan det digitala verktyget aldrig ta över undervisningen utan endast fungera som pedagogisk resurs. Därför anser hon att det är viktigt att lärare är medvetna om den viktiga skillnaden. Här instämmer även Lisa då hon säger att digitala verktyg inte ska ersätta något annat verktyg, utan tekniken ska hjälpa eleverna att utöka och fördjupa lärandet i deras språk- och kunskapsutveckling.

6. Diskussion

Denna diskussion kommer att inledas med en analys av mitt metodval, där jag kommer lyfta fram möjligheter och begränsningar. Därefter kommer jag att diskutera studiens resultat utifrån tidigare forskning och övrig litteratur som min bakgrund baseras på. För att skapa tydlighet i min diskussion har jag valt att utgå ifrån samma kategorier som resultatet delats in i: *teknik och språkutveckling, organisering och socialt samspel* samt *utmaningar*. Som nämnts ovan i studiens resultat, så bygger dessa kategorier på de tre frågeställningar som har undersökts i denna studie.

6.1 Metodanalys

Denna studie har genomförts med kvalitativa forskningsintervjuer som metodval, vilket visat sig vara passande utifrån studiens syfte och frågeställningar. Det har gett möjlighet till att anpassa intervjuerna utifrån respondenternas olika erfarenheter samt att få djupare beskrivningar och kunna ställa följdfrågor. I vissa fall har det dock varit en svårighet att formulera följdfrågor för att få tillräckligt fördjupade och utvecklande svar, vilket kan bero på en osäkerhet både hos intervjuare och respondent. Det har även varit en svårighet att få intervju svar som kan jämföras då respondenterna, utifrån sina olika erfarenheter, har tolkat frågorna på olika sätt och därmed gett olika svar. Samtidigt är det en av fördelarna med den kvalitativa forskningsintervjun, nämligen att få ta del av olika upplevelser och synsätt.

Jag är medveten om att det låga antalet respondenter i denna studie kan ses som en svaghet utifrån vetenskapens anspråk på generaliserbarhet. Kvale och Brinkmann (2014, s. 310) lyfter fram denna vanliga invändning mot intervjuforskning och beskriver att för få intervju personer gör det svårt att generalisera ett resultat. Dock ställer de sig frågan varför man ska generalisera. Utifrån ett postmodernt förhållningssätt är syftet snarare inriktat på att skapa förståelse utifrån olika sociala sammanhang, vilket tidigare nämnts i denna studies metodbeskrivning.

6.2 Teknik och språkutveckling

För att koppla tillbaka till studiens första frågeställning vad gäller hur digitala verktyg kan användas i språkundervisningen, samt i vilket syfte de används, har studiens resultat visat att dessa verktyg främst används till gemensamma genomgångar genom projektor, dokumentkamera eller smartboard. Respondenterna menar att detta bidrar till socialt lärande där de nyanlända eleverna får lära i en gemensam kontext och på så sätt lära av och tillsammans med varandra. Det sociala samspelet där individer lär och inspireras av varandra tas framför allt upp i denna studies teoretiska utgångspunkt. Plowman och McPake (2013, s. 29) lägger stor vikt vid att lärare bör integrera digitala verktyg i språkundervisningen på ett medvetet sätt så att social interaktion kan ske bland de nyanlända eleverna, vilket på så sätt kan skapa kunskap samt intressanta och utvecklande diskussioner dem emellan. Gemensamma genomgångar har även med visuell stöttning att göra, vilket tas upp av Persson (2016, s. 60), som skriver att visuell stöttning, såsom multimodala genomgångar, kan hjälpa eleverna att öka deras språkliga förståelse genom att flera olika uttrycks sätt inkluderas.

De digitala verktygen används även i dessa två exempelskolor till språklig träning genom olika applikationer och program på I pads, samt genom den talande pennan. Syftet med att låta de nyanlända eleverna öva på språket på detta sätt är för att göra ord- och begreppsträningen mer lustfylld, då de både får öva på språkets form och lyssna till uttalet. Persson (2016, s.144) och Izquierdo et al. (2016, s. 34, 38) är även inne på just tillgängligheten till tekniska program och applikationer och hur de i undervisningssyfte kan hjälpa eleverna att skapa text, kombinera text och bild samt träna ordförråd och andra förmågor för att göra arbetet kreativt

och lustfyllt. Izquierdo et al (s. 34, 38) menar även att teknologin har slagit igenom så stort i undervisningen tack vare att den erbjuder eleverna motivation och lust att lära. Mina respondenter betonar även teknikens möjligheter att individualisera språkundervisningen utifrån elevernas olika behov och förutsättningar samt att främja de nyanlända elevernas språkliga förståelse. Detta är något som Basaran (2016, s. 36) och Condie et al. (2007, s. 6f) lyfter fram som en viktig faktor i språkundervisning med digitala verktyget, nämligen individualisering av lärandet. Basaran (2016, s. 36) beskriver hur digitala verktyg kan hjälpa till att individualisera elevers lärande och på så sätt ge dem stöd genom olika uttrycksformer, då alla elever lär bäst på olika sätt. Condie et al. (2007, s. 6f) lyfter också en intressant aspekt då individualisering av lärandet kan bidra till att de nyanlända eleverna blir alltmer självständiga och medvetna om sina behov, förutsättningar och mål.

Resultatet visar även att digitala verktyg används för att kunna visa filmer och spela upp videoklipp för att visualisera lärandet, samt att de nyanlända eleverna får möjlighet att ta till sig språklig kunskap genom att se och lyssna till språket. Att som nyanländ elev få möjlighet att ta till sig kunskap genom olika modaliteter är något som tas upp av Basaran (2016, s. 32f), som lägger stor vikt vid de multimodala resurser som digitala verktyg erbjuder. Hon menar att de nyanlända eleverna, genom dessa, får chans att utveckla sitt andraspråk genom att se och lyssna på filmer, men också tolka och analysera bilder. Att kommunicera kring bilder i syfte att hjälpa de nyanlända eleverna att sätta ord på det som de ser, är även något som lyfts av en av de intervjuade i studiens resultat. Genom tillgång till Ipads och datorer har även klassbloggar fått utrymme i undervisningen för att inspirera, informera och att ge varandra språklig feedback, vilket också gör att eleverna får lära genom socialt samspel. Basaran (2016, s. 32f) lyfter även fram bloggfenomenet som en multimodal resurs som ger eleverna möjlighet att kommunicera och lära av varandra.

6.3 Organisering och socialt samspel

Studiens andra frågeställning handlar om organisering och socialt samspel kopplat till integrering av digitala verktyg i språkundervisningen. Där har studiens resultat visat att organiseringen av tillgång till digitala verktyg ser olika ut på dessa två skolor, då en av dessa har 1:1 satsning vad gäller Ipads, medan den andra skolan har ett begränsat antal, men som fördelas utifrån elevers språkliga behov. Något som skolorna däremot har gemensamt enligt samtliga respondenter är att språkundervisningen med digitala verktyg organiseras utifrån lektionens syfte, men huvudsakligen för att skapa socialt samspel så att eleverna kan utvecklas gemensamt i det svenska språket. Detta görs mest genom gemensamma genomgångar och uppgifter där eleverna får möjlighet att samarbeta, diskutera och lösa problem tillsammans.

Samtliga respondenter har visat sig tillämpa det sociokulturella perspektivet på lärande i sin språkundervisning med digitala verktyg, vilket också har varit utgångspunkten i denna uppsats. Det sociala samspelet har således lyfts fram av samtliga som en framgångsfaktor och en viktig byggsten i deras undervisning. Plowman och McPake (2013, s. 29) menar att medvetet integrerande av digitala verktyg i språkundervisningen kan utveckla social interaktion hos nyanlända elever. Därför har jag insett genom denna studie hur viktigt det är att organisera undervisningen på ett sätt som ger möjlighet till ett öppet och socialt klimat för lärande. Något som också framkommer i resultatet är att det är viktigt att som lärare kunna variera undervisningen samt göra medvetna val kring organisering av arbete med digitala verktyg för att ge eleverna rika möjligheter till språkligt lärande. Detta menar även Basaran (2016, s. 36) då hon anser att digitala verktyg kan ge möjlighet till varierad undervisning då

dessa verktyg innehåller mängder med funktioner som kan möta de behov och förutsättningar eleverna har.

Den inkluderande miljön för nyanlända elever är något som jag även vill lyfta i denna diskussion. Basaran (2016, s. 40) menar att inkludering är beroende av lärarens förhållningssätt och syn på olikheter. Hon menar även att det, i mötet med nyanlända elever, är betydelsefullt att som lärare ha ett interkulturellt förhållningssätt. Det är när olikheterna blir normen som det faller sig naturligt att människor lär på olika sätt. Detta lyfter även Persson (2016, s. 9), nämligen att det är när flerspråkighet ses som något fint och värdefullt som de nyanlända eleverna känner sig uppmärksammade och accepterade, vilket ger dessa elever motivation till att lära sig ett andraspråk. Dock menar Persson (2016, s. 66) att för att skapa en inkluderande miljö så behöver de nyanlända eleverna få uppleva ett tillåtande klimat. Hon menar att ett tillåtande klimat innebär att elever och lärare visar respekt för varandra och även värdesätter varandras olika kulturella och språkliga bakgrund. Slutligen påpekar hon vikten av att det råder förståelse och acceptans bland eleverna för att alla inte förstår hela tiden och att man då måste ge varandra tid, vänta in och hjälpa varandra.

Som tidigare nämnts i min bakgrund samt av mina respondenter, men som framförallt tas upp i min teoretiska utgångspunkt, är det viktigt att nyanlända elever ges språklig stöttning. Här är Basaran (2016, s. 19f) och Persson (2016, s. 65) eniga om att stöttning, både elever emellan samt från läraren, är en viktig byggsten i främjandet av nyanlända elevers språkutveckling. Å andra sidan beskriver Ojala (s. 69) de fallgropar som finns och som är lätta att hamna i om man inte är medveten om hur språklig stöttning bör ges. Hon menar att stöttning är mer än bara hjälp, vilket innebär att icke framgångsrik stöttning sker om eleven som behöver hjälp endast får svaret utan att ges chans att genom vägledning, kunna hitta svaret på frågan. Ojala (2016, s. 69) menar således att om möjlighet finns så är det alltid bättre att eleven stötts till att komma fram till svaret själv. Hon problematiserar också tillämpning av den närmaste utvecklingszonen, precis som vetenskapsrådet (2010, s. 75) även påpekar, nämligen att det är viktigt att nyanlända elever får stöttning som gynnar deras språkliga utveckling och även utmanar dem kognitivt. Detta görs exempelvis inte på bästa sätt genom att lära nyanlända elever lösryckta ord som tas ur sitt sammanhang. Det må vara tryggt och bekvämt att undervisa på detta sätt i förberedelseklassen, men Ojala (2016, s. 69) menar att detta kan leda till att öka klyftan till ordinarie språkundervisning.

6.4 Utmaningar

Den sista frågeställningen som denna studie har undersökt är vilka utmaningar som kan uppstå i språkundervisningen med digitala verktyg. En av de största utmaningarna enligt respondenterna i denna studie samt tidigare forskning och litteratur, har visat sig vara att tekniken är oförutsägbar och därmed inte alltid är tillförlitlig. Detta kan bli ett hinder för lärare på grund av deras osäkerhet samt bristande kompetens. Izquierdo et al. (2017, s. 39) har kommit fram till att lärare behöver fortbildning och hjälp med hantering av digitala verktyg och dess möjligheter i språkundervisningen. Detta har även Skolverkets (2016b, s. 3-6) uppföljning av IT-användning och IT-kompetens visat som en problematisk faktor, nämligen att cirka hälften av Sveriges grundskollärare uttrycker att de är i behov av kompetensutveckling för att kunna använda digitala verktyg i undervisningssyfte.

Ännu en utmaning är att inte låta de digitala verktygen ta över undervisningen, utan snarare fungera som ett komplement för att främja nyanlända elevers språkutveckling. Detta lyfts fram av två av fyra respondenter, som påpekar att digitala verktyg saknar förmågan att kunna fånga upp den nyanlända eleven i sitt språkliga lärande på samma sätt som en lärare kan.

Basaran (2016, s. 41) menar likaså att digitala resurser inte kan ersätta lärare, och att det är just därför de digitala verktygen fungerar som resurs i undervisningen. Hon menar dock att om digitala verktyg används på rätt sätt så kan de hjälpa eleverna att bli aktiva i sitt lärande, samtidigt som eleverna blir mindre beroende av läraren och på så sätt får träna i att ta ansvar över sitt eget lärande. Detta visar på att det inte räcker med att endast införa exempelvis Ipad i språkundervisningen och förlita sig på att lärande ska ske automatiskt. Därför krävs det medveten pedagogik kring digitala verktyg för att de nyanlända eleverna ska kunna tillägna sig kunskap och på så sätt nå positiva resultat. Plowman och McPake (2013), Slutsky et al. (2014), Lahdenperä och Sundgren (2016) och samtliga respondenter i denna studie, trycker alla på att lärare bör vara medvetna om varför de använder sig av digitala verktyg för att främja nyanlända elevers språkutveckling. Lärare behöver alltid fråga sig på vilket sätt den digitala resursen skapar lärande för eleverna och varför just den är lämplig i förhållande till lektionens syfte. Utifrån detta anser jag att det även kan vara värdefullt att förklara för eleverna varför en viss resurs används och vilket lärande som sker.

Något som jag dock ställer mig frågande till, vad gäller studiens resultat, är en respondents uttalande om vilka utmaningar hon kan se med integrering av digitala verktyg för att främja nyanlända elevers språkutveckling. Hon menar att det är viktigt att läraren alltid ligger steget före eleverna kunskapsmässigt, samt att läraren måste kunna agera expert och ha svar på elevernas frågor kring användning av digitala verktyg. Hon menar således att utmaningen blir att, som lärare, lära sig det digitala verktyget utantill. Kanske man istället skulle kunna använda eleverna i undervisningen så att det sker ett ömsesidigt lärande mellan lärare och elev? Även om det upplevs viktigt att som lärare vara en förebild för sina elever och att eleverna ska kunna förlita sig på läraren och dennes kunskaper, anser jag att det kan vara viktigt att ge eleverna utrymme att få visa vad de kan och att de får möjlighet att utveckla motivation, självförtroende och stolthet.

7. Slutsatser

Utifrån resultatet i denna uppsats har det visat sig att studiens respondenter använder digitala verktyg i språkundervisningen på många olika sätt. Däremot finns ett gemensamt syfte hos dessa respondenter, nämligen att främja nyanlända elevers språkutveckling. Samtliga respondenter betonar att något av det viktigaste i det språkliga arbetet med digitala verktyg är att, som lärare, alltid ha ett syfte med integreringen av verktyget i undervisningen och att alltid kunna motivera sina pedagogiska och didaktiska val. Respondenterna har även en samsyn när det gäller digitala verktyg och dess förmåga att kunna hjälpa till att utveckla nyanlända elevers språkliga lärande. Vad som även framkommit genom denna studie är vikten av att organisera språkundervisning med digitala verktyg på det sätt som är mest lämpligt utifrån lektionens syfte. Dock är samtliga respondenter eniga om att socialt samspel gynnar de nyanlända elevernas språkutveckling samt att det är viktigt att ta vara på den möjligheten vid organisering av undervisningen.

Det har även visat sig att integrering av digitala verktyg i språkundervisningen inte bara kommer med fördelar och framgångsfaktorer, utan att det även finns utmaningar som är viktiga att känna till och vara medveten om. De utmaningar som framkommer tydligast i studiens resultat är oförutsägbarheten med digitala verktyg samt att de digitala verktygen inte får ta över undervisningen, utan endast utgöra didaktiska komplement. Utifrån de hinder som uppkommit gällande bristande kompetens och resurser, skulle man utifrån skolans kompensatoriska uppdrag också kunna dra slutsatsen att användandet av digitala verktyg borde prioriteras högre för alla elever, men kanske särskilt för nyanlända elever.

Sammanfattningsvis anser jag att jag har lyckats få svar på mina forskningsfrågor samt att de teorier som presenterats i denna studies teoretiska utgångspunkt har bekräftats och stärkts. Utifrån denna studie har jag även lärt mig mycket om hur jag som lärare kan tänka kring användning av digitala verktyg för att främja nyanlända elevers språkutveckling för att ge dem en trygg, motiverande och lustfylld start på deras skolgång. Studiens resultat har också visat att digitala verktyg kan användas som internationella och flerspråkiga redskap i undervisning med nyanlända elever. En reflektion som jag gjort utifrån det är hur digitala verktyg kan användas som multikulturella artefakter och på så sätt kan överbrygga språkliga barriärer.

7.2 Förslag till vidare forskning

I denna studie har jag utgått ifrån kvalitativa forskningsintervjuer utifrån ett lärarperspektiv på hur digitala verktyg kan främja nyanlända elevers lärande och språkutveckling. Studien kan bidra till en ökad förståelse om hur och i vilket syfte de digitala verktygen används i språkundervisningen, samt hur det språkliga arbetet med digitala verktyg kan organiseras för att ge nyanlända elever möjlighet att lära i ett socialt samspel. Studien visar även på ett antal utmaningar som kan uppstå i det språkliga arbetet med digitala verktyg och syftar till att göra lärare och övrig personal på skolor medvetna om dessa. Denna medvetenhet kan göra att fler lärare känner sig trygga, motiverade och inspirerade till att våga integrera digitala verktyg i undervisningen. Det finns även en vilja att, genom denna studie, förmedla vikten av att ge nyanlända elever rika möjligheter till språkligt lärande, vilket studien visar är uppnåeligt med digitala verktyg som språklig resurs. I framtida undersökningar hade det därför varit intressant att ändra fokus och istället utgå ifrån ett elevperspektiv och undersöka vad språkligt arbete med digitala verktyg ger för resultat hos eleverna. I en sådan undersökning hade det kunnat vara intressant att förutom kvalitativa forskningsintervjuer med eleverna, även använda observationer som metod för insamling av empiri.

8. Referenslista

Basaran, H. (2016). *Nyanlända elever i mitt klassrum: språkutveckling med digitala resurser*. (1. uppl.) Stockholm: Gothia fortbildning.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Condie, R., Munro, B., Seagraves, L. & Kenesson, S. (2007): *The impact of ICT in schools – a landscape review*. Strathclyde: BECTA. Hämtad från: http://dera.ioe.ac.uk/1627/7/becta_2007_landscapeimpactreview_report_Redacted.pdf

Hylén, J. (2013). Digitalisering i skolan - en kunskapsöversikt. Stockholm: Ifous. Hämtad från: http://www.janhysten.se/wp-content/uploads/2013/04/Ifous-Digitalisering-i-skolan-2013_11.pdf

Klerfelt, A. (2007). *Barns multimediala berättande - en länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lahdenperä, P. & Sundgren, E. (red.) (2016). *Skolans möte med nyanlända*. (Första upplagan). Stockholm: Liber.

Mcewan, R. & Dubé, A. (2015). Engaging or Distracting: Children's Tablet Computer Use in Education. *Journal of Educational Technology & Society*. 18 (4), 9-23

Ojala, T. (2016). *Mötet med nyanlända: vägen till en framgångsrik skolgång*. (1. uppl.) Stockholm: Gothia fortbildning.

Persson, S. (2016). *Nyanlända elever: undervisning, mottagande och flerspråkighet*. (Första upplagens första tryckning). Stockholm: Natur & Kultur.

Plowman, L. & McPake, J. (2013) *Seven Myths About Young Children and Technology, Childhood Education*. 89 (1), 27-33

Popov, O. & Stureson, E. (2015). Facing the pedagogical challenge of teaching unaccompanied refugee children in the Swedish school system. *Problems of education in the 21st century*. 64. 66-74

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. Hämtad 6 april, 2017, från: <http://www.riksdagen.se>

Skolverket (u.å.) *Estetik, kultur och skapande i undervisningen – digitala verktyg, lärande och kommunikation*. Stockholm: Skolverket. Hämtad från: https://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.218898!/skapandeskola3.pdf

Skolverket (2013). *IT-användning och IT-kompetens i skolan*. Stockholm: Skolverket. Hämtad från: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3005>

Skolverket (2016a). *Utbildning för nyanlända elever*. Stockholm: Skolverket.

Hämtad från: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3576>

Skolverket (2016b). *IT-användning och IT-kompetens i skolan*. Stockholm: Skolverket.

Hämtad från: <https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/it-i-skolan>

Slutsky, R., Slutsky, M. & DeShelter M. L., (2014). Playing with Technology: Is it All Bad? *Technology and Play: What do you need to know?* 42 (3), 18-23. Hämtad från:

http://www.southernearlychildhood.org/upload/pdf/Dimensions_Vol42_3_SlutskySlutskyDeShelter.pdf

Säljö, R. (2013). *Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Lund: Studentlitteratur AB.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Vetenskapsrådet (2014). *Multimodalt lärande och digitala verktyg*. Stockholm:

Vetenskapsrådet. Hämtad från: https://www.vr.se/download/18.712db90148ac96a0a89ff17/1411733661553/Utbildningsvetenskap_3.pdf

Regeringskansliet (2017). *Stärkt digital kompetens i läroplaner och kursplaner*. Stockholm: Regeringskansliet. Hämtad från: <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/03/starkt-digital-kompetens-i-laroplaner-och-kursplaner/>

Izquierdo, J., De-la-Cruz-Villegas, V., Aquino-Zuniga, S., Sandoval-Caraveo, M., & Garcia-Martinez, V. (2017). *Teachers' Use of ICTs in Public Language Education: Evidence from Second Language Secondary-school Classrooms*. 25 (50), 33-41. Doi:103916

Bilaga- Intervjuguide

1. Vad är din befattning på skolan?
2. Hur länge har du arbetat inom din befattning och hur länge har du arbetat på skolan?

Teknik och Språkutveckling

3. Vilka sorters verktyg används i språkundervisningen?
4. Har du/övriga lärare på skolan fått utbildning i användning av digitala verktyg?
5. På vilket sätt arbetar ni språkutvecklande med digitala verktyg för att främja nyanlända elevers läs, skriv och talförmåga?
6. Finns det några speciella appar/program som ni använder i syfte att ge eleverna möjlighet att utvecklas i språket?
7. Vad anser du om det digitala verktyget som resurs i språkundervisningen? Vad finns det för framgångsfaktorer?

Organisering och socialt samspel

8. Hur anser du att arbetet med digitala verktyg bör organiseras?
9. Hur anser du att man kan arbeta språkutvecklande med digitala verktyget genom socialt samspel?

Utmaningar

10. Vad ser du för utmaningar i det språkutvecklande arbetet med digitala verktyg

